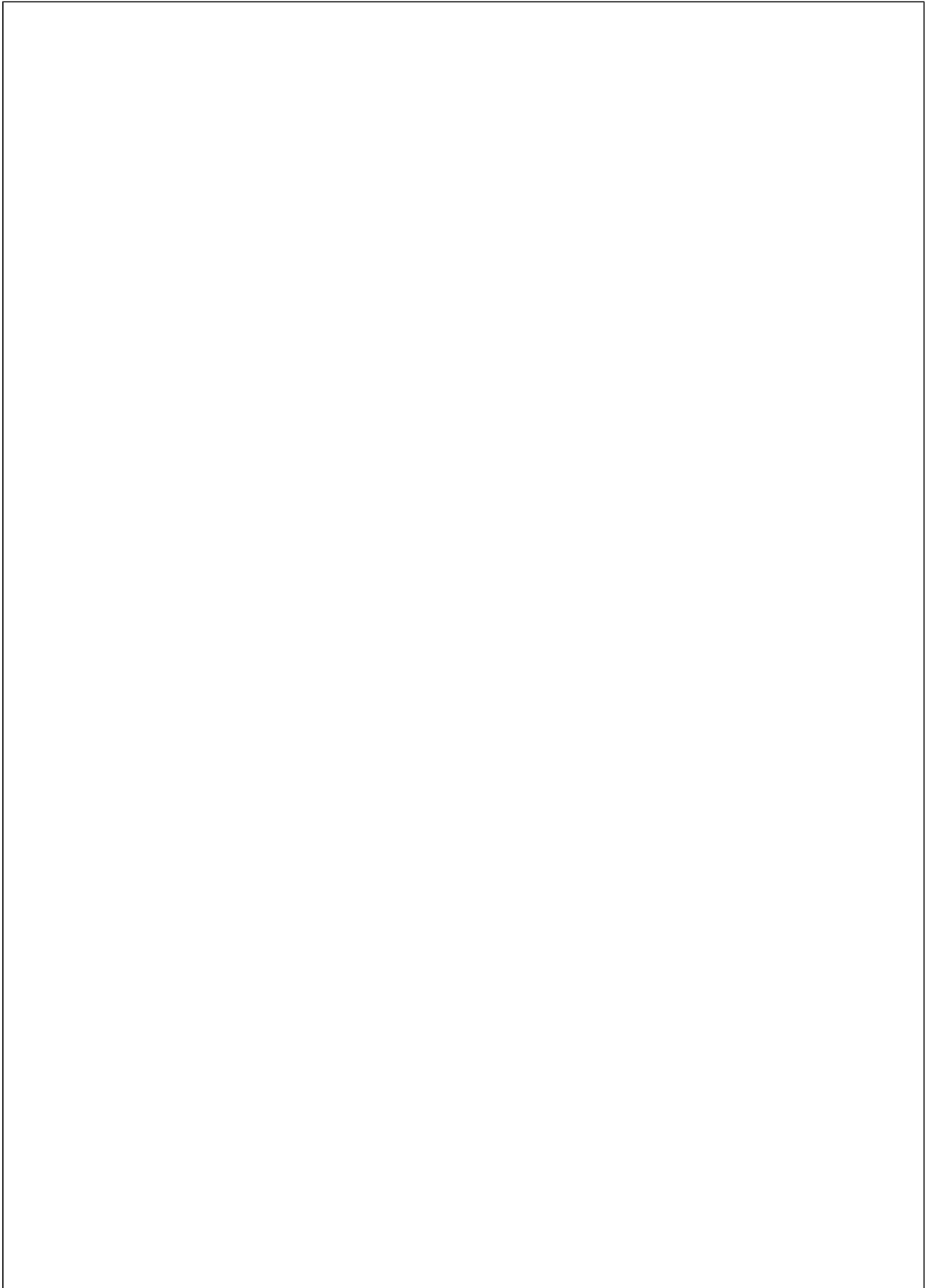

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/199473,International-Conference-Need-to-Know-XIII-and-the-2024-IIHA-Annual-Conference-I.html>
26.02.2026, 20:04

International Conference Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor, Warsaw, October 14-16, 2024

14.10.2024

W dniach 14-16 października 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbyła się 13. edycja współorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej międzynarodowej konferencji z cyklu „Need to Know”: „Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor” – „Wywiad i kontrwywiad na terenie Europy Środkowo-Wschodnie (Intermarium) a czynnik sowiecki (rosyjski)”.

Otwarcie konferencji odbyło się 15 października 2024 r., z udziałem zastępcy prezesa IPN dr. hab. Karola Polejowskiego.

Podczas wydarzenia zaprezentowane zostały najnowsze ustalenia badaczy dotyczące wpływu rosyjskich i sowieckich działań na funkcjonowanie służb wywiadu i kontrwywiadu w regionie Intermarium – wspólnocie mniejszych państw i narodów położonych między Morzem Bałtyckim, Czarnym i Adriatyckim. W czasie paneli dyskusyjnych wypowiedzieli się historycy, politolodzy, specjaliści ds. bezpieczeństwa, byli wojskowi oraz funkcjonariusze służb specjalnych.

[Obejrzyj nagrania dyskusji na kanale IPNtv](#)

* * *

Najważniejszym pytaniem badawczym, wokół którego koncentrowały się wystąpienia ekspertów, była relacja między historycznymi działaniami sowieckiego/rosyjskiego wywiadu a ich współczesnością, naznaczoną rosyjską agresją na Ukrainę oraz powiązaną z szerszymi globalnymi kwestiami, w tym z konfliktem na Bliskim Wschodzie.

Nie ma wątpliwości, że upadek komunizmu i rozpad Związku Sowieckiego nie zakłóciły znacząco ciągłości działania sowieckich/rosyjskich służb. Ich kadry, sposób postrzegania świata, tzw. esprit de corps, metody operacyjne, strategiczne kierunki zainteresowań oraz sposoby gromadzenia i przetwarzania informacji pozostały w dużej mierze niezmienione.

Mamy tu do czynienia z klasycznym modelem kontynuacji, co pozwala formułować wnioski dotyczące współczesnych wydarzeń i zjawisk na podstawie analizy historycznych danych.

Podczas konferencji została omówiona specyficzna „ideologia KGB”, z naciskiem na rosyjską percepcję świata, opartą na wyimaginowanym zagrożeniu ze strony równie wyimaginowanego Zachodu. Przedstawione były liczne przykłady sowieckich i rosyjskich działań w zakresie strategicznej dezinformacji, dawniej nazywanej „środkami aktywnymi”. Szczególną uwagę

poświęcono funkcjonowaniu dawnej sowieckiej „wspólnoty wywiadowczej”, obejmującej cywilne i wojskowe służby z krajów takich jak Czechosłowacja, Węgry, Polska, NRD, Bułgaria, a także Mongolia, Kuba i Wietnam, z Moskwą jako ośrodkiem kierowniczym.

Historyczne relacje między tymi służbami rzucają światło na współczesną współpracę Rosji z krajami takimi jak Białoruś czy Korea Północna, a także ujawniają mocne i słabe strony operacji KGB oraz dawnego GRU. W trakcie konferencji zostały również omówione kwestie związane z wykorzystaniem narzędzi wywiadowczych do wpływania na zmiany personalne w przywództwach krajów satelickich, takich jak Polska i Rumunia w okresie zimnej wojny.

Drugiego dnia obrad, w odrębnym bloku, przedyskutowana została kluczowa kwestia kontrwywiadowczej odpowiedzi Zachodu na rosyjskie, a dawniej sowieckie, zagrożenie w regionie Intermarium. Szczególnie interesujące było cofnięcie się do lat dwudziestych XX wieku, kiedy to Sowieci podejmowali próby destabilizacji tego obszaru, m.in. Polski, Estonii, Rumunii i Łotwy, wykorzystując narzędzia wywiadowcze, które można zaliczyć do kategorii strategicznej dezinformacji. Działania te obejmowały także dywersję wojskową oraz groźby wojny.

Odpowiedzią na agresywne działania Sowietów była rozbudowa służb kontrwywiadu, w tym tzw. służb cywilnych, oraz powołanie wyspecjalizowanych jednostek ochrony granic. Te kroki pozwoliły na opanowanie sytuacji w Europie Środkowej i Wschodniej, szczególnie w pasie granicznym. W rezultacie siła stała się kluczowym, a wręcz jedynym narzędziem, które Moskwa wykorzystywała w swoich działaniach na rzecz sowietyzacji, a później rusyfikacji krajów regionu Międzymorza.

* * *

Celem organizacji cyklicznej międzynarodowej konferencji pod hasłem „Need to Know” było stworzenie platformy dla badaczy zajmujących się tematyką wywiadu, kontrwywiadu i szerzej – służb specjalnych z Polski i innych krajów postkomunistycznych, a także ich kolegów z Europy Zachodniej i Ameryki Północnej. Głównym zamierzeniem konferencji było zwrócenie uwagi na istotne znaczenie udostępnienia archiwów dawnych służb specjalnych bloku sowieckiego, w tym szczególnie zasobów Instytutu Pamięi Narodowej, dla naukowców i dziennikarzy.

Konferencja współorganizowana jest corocznie od 2011 r. przez Instytut Pamięi Narodowej we współpracy z University of Southern Denmark (Odense, Dania), King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London (Wielka Brytania); International Center for Defence and Security (Tallin, Estonia) i Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War (Graz, Austria). Wybrane referaty publikowane są w specjalnych numerach wiodącego światowego czasopisma naukowego „International Journal of Intelligence and Counterintelligence”.

Głównym partnerem tegorocznej konferencji jest Międzynarodowe Stowarzyszenie Historii Wywiadu (International Intelligence History Association, IIHA), które jest najstarszym i największym europejskim stowarzyszeniem naukowym zajmującym się historią wywiadu, obchodzącym w tym roku 30. rocznicę powstania.

* * *

The Office of Historical Research of the National Institute of National Remembrance (IPN) invites you to participate in the proceedings of the international conference, the "Need to Know" series, dedicated to the history of intelligence and counterintelligence in the 20th century. This year's

conference theme is "Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor." The proceedings will occur on October 14-16 at the IPN's President Lech Kaczynski Central History Station at 107 Marszałkowska Street in Warsaw.

If you are interested in attending the session, please fill out [the registration form](#) in advance.

The idea of an Intermarium (in Between-Seas), i.e., a community of smaller countries and nations between the Baltic, Black, and Adriatic Seas, has been in local geopolitical tradition since the early 20th century. The area was the object of rivalry between the great powers, then, as a result of the Second World War, found itself mostly in Moscow's sphere of influence, and, after its deconstruction and a period of relative stability, became today the arena of war between Putin's state and Ukraine. In these periods, intelligence and counterintelligence services have been a significant factor in the policies pursued by great powers, smaller countries, and their societies. Therefore, this year's conference aims to look at intelligence in Central and Eastern Europe - the Intermarium - during the interwar period, WWII, the Cold War, and the transition period afterward, including the current Russian aggression against Ukraine, as well as broader global intelligence issues relating to that region.

The idea behind the organization of the cyclical international conference under the slogan "Need to Know" was to create a meeting place for researchers in the field of intelligence, counterintelligence, and, more broadly, secret services from Poland and other post-communist countries with their colleagues from other parts of Europe and North America, and, above all, to demonstrate to the latter the cognitive significance of opening to researchers and journalists the archives of the former Soviet bloc special services, with the IPN archives at the forefront.

The conference has been organized since 2011 by the Institute of National Remembrance. According to the organizers' intention, the event is held annually in another significant European academic center with the participation of an additional local partner or partners.

The International Intelligence History Association (IIHA) is the oldest and largest scholarly association for the study of intelligence. This year, it is celebrating its 30th anniversary.

The language of the conference is English.

Young Researcher Forum:

As part of the conference, the IIHA also invited participants to discuss practices of intelligence research with a round table of junior researchers. The aims of the discussion are not finished projects or results, but rather the ways and challenges of intelligence research. Presenting work in progress, the issues discussed will be differences of intelligence history to other historical topics, the challenge of finding adequate research questions and sources, and the question if or how scholars are influenced by the special conditions of intelligence research.

Organizers:

The conference is jointly organised by the Institute of National Remembrance - Commission for the Prosecution of Crimes against the Polish Nation (Warsaw, Poland) and the International Intelligence History Association (IIHA) together with the Center for Cold War Studies of the University of Southern Denmark; King's Centre for the Study of Intelligence, King's College London (UK); International Center for Defence and Security (Tallin, Estonia), Ludwig Boltzmann Institute for the Research on Consequences of War (Graz, Austria), and in partnership with the

International Journal of Intelligence and Counterintelligence.

Program:

International Conference Need to Know XIII and the 2024 IIHA Annual Conference: Intelligence in Central and Eastern Europe (Intermarium) and the Soviet (Russian) Factor, Warsaw, October 14-16, 2024

Place: Lech Kaczyński Central History Point of the Institute of National Remembrance, Marszałkowska 107 (entrance from Świętokrzyska Street)

14 October 2024

16.00 - 17.30 Young Researchers Forum

Chair: Jacek Tebinka (University of Gdańsk)

Suzanne Freemann (Massachusetts Institute of Technology): Soviet KGB during the Contemporary War in Ukraine: Insights Gained from a Broader Archival Approach

Jesper Jørgensen (University of Southern Denmark): Intelligence and Activism in the Short 20th Century

Mary Barton (University of Washington): Intelligence and proliferation of small arms in the 1920s

Matteo Giurco (University of Florence): No One, and One Hundred Thous. The arduous pursuit of sources for the history of Italian intelligence services

18.00-19.00 Annual meeting IIHA (members only, there is a possibility to join IIHA during the conference)

15 October 2024:

8.00-9.00 Registration

9.00-9.30 Introduction

9.30 - 11:15 Panel I: Russian/Soviet Intelligence and East-Central Europe

Chair: Bernd Schaefer (Woodrow Wilson International Center for Scholars)

9.30-9.45 Władysław Bułhak (Institute of National Remembrance), Thomas Wegener Friis (University of Southern Denmark): Russian/Soviet Espionage in Intermarium. Past and Present.

9.45-10.00 Tomas Sniegón (Lund University): The Ideology of Chekism' in the Soviet Union (and Post-Soviet Russia)

10.00-10.15 Mark Kramer (Harvard University): The Soviet KGB and Moscow's Concerns about Western Attempts to Undermine the USSR

10.15-10.30 Elena Grossfeld (King's College London): Bio-geese and combat mosquitoes - the

revival of KGB's strategic narratives

10.30-10.45 Barak Bouks (Bar-Illan University), Shlomo Shpiro (Bar-Illan University): Russian and Iranian Intelligence Influence Operations in the Ukraine and Gaza Wars

11.15-11.30 Coffee break

11.30- 13:00 Panel II: Soviet/Russian Intelligence and Counterintelligence Operations in the Region

Chair: Sylwia Szyc (Institute of National Remembrance)

11.30-11.45 Magdolna Baráth (Historical Archives of the Hungarian State Security): A failed attempt to build a Hungarian-Soviet intelligence network in South-Eastern Europe in the late 1940s

11.45-12.00 Kevin Riehle (Brunel University London): The KGB's Use of Austria as a Facilitation Venue for Illegals Operations

12.00-12.15 Tomasz Kozłowski (Institute of National Remembrance): From reshuffle to coup d'état. KGB plan to overthrow the First Secretary of the Polish Communist Party in 1981

12.15-12.30 Douglas Selvage (German Federal Archive): Active Measures in Service of Empire: the KGB, its fraternal Organs, and the Intermarium, 1966-1989

13.00- 14.15 Lunch break

14.15-15.45 Panel III: The Communist intelligence community

Chair: Henry Plater-Zyberk (The Russian/Ukrainian Security Digest)

14.15-14.30 János Kemény (National University of Public Service in Budapest): "The Soviet Files". The Hungarian (communist) intelligence Looking Eastwards through the West

14.30-14.45 Przemysław Gasztold (Institute of National Remembrance): No Longer Friends, Not Yet Enemies? The Relationship Between Polish and Soviet Military Intelligence, 1989-1990

14.45-15.00 Paul Maddrell (Loughborough University): Big brother, little brother: the Stasi and the MGB/KGB, 1950-1989

15.00-15.15 Nadia Boyadiyeva (Bulgarian Academy of Sciences): Bulgaria's Intelligence Connections with the Soviet KGB and GRU

15.45-16.00 Coffee break

16.00-17:15 Panel IV: Lessons in Counterintelligence

Chair: Shlomo Shpiro (Bar-Illan University)

16.00-16.15 Dieter Bacher (Ludwig Boltzmann Institute for Research on the Consequences of War): Dealing an "OUCH". CIC activities against Soviet intelligence in Cold War Austria 1953 to 1957

16.15-16.30 Benjamin B. Fischer (former CIA chief historian): Master of the Spy Game: Rem Krasilnikov and the Destruction of CIA Moscow Station

16.30-16.45 Ines Reich, Enrico Heitzer (Brandenburg Memorials Foundation): All spies? On persecution practices of the Soviet Secret Services in the years after WWII using the example Soviet Military CounterIntelligence in Potsdam and the Soviet Special Camp No 7/No 1 in Weesow and Sachsenhausen (1945-1950)

16 October 2024:

9.00-10.40 Panel V: Intelligence in Intermarium in Interwar period

Chair: Wolfgang Krieger (University of Marburg)

9.00-9.15 Andrejs Gusachenko (University of Latvia): Interaction Between Secret Services and Russian Anti-Bolsheviks in Latvia in the First Half 1920s

9.15-9.30 Igor Kopõtin (Estonian Military Academy): Bureau Cellarius: the Abwehr in the Eastern Baltic on the eve of the Second World War

9.30-9.45 Juho Kotakallio (University of Helsinki): Observing Soviet Russia on the Shores of the Baltic Sea. The Anglo-Finnish Intelligence Cooperation 1918-1939

9.45-10.00 Tilman Lüdke (Arnold Bergstraesser Institut) Soviet Muslim Nationalists in Poland and

Beyond: Coveted by Hostile Parties

10.40-11.00 Coffee break

11.00 – 12.15 Panel VI: Intelligence and Counterintelligence Operations against Soviet/Russian Intelligence and Russian state and community

Chair: Charlotte Backerra (University of Göttingen)

11.00-11.15 Aiga Bērziņa-Kite (University of Latvia): Political police of the Republic of Latvia 1919-1924: introduction of civilian counterintelligence

11.15-11.30 Mika Sounpää (University of Turku): State Police Counterintelligence Practices and Surveillance of the Russian Émigré community in Finland, 1939-1944

11.30-11.45 Richard Skaife (Lieutenant Colonel (Retired) British Army): German Planning and Intelligence Limitations – Operation Barbarossa

12.15-13.30 Lunch break

13.00-15.00 Panel VII: Soviet/Russian Intelligence Operations in Border Regions (cases)

Chair: Peer Henrik Hansen (Museum Langeland)

13.30-13.45 Zi Yang (Nanyang Technological University): Stalin's Spies Versus Stalin's Pawn: The Rise and Recoil of Soviet Influence in Interwar Xinjiang

13.45-14.00 Aleksandar Životić (Belgrade University): Soviet military intelligence and the Kingdom of Yugoslavia (1934-1941)

14.00-14.15 Marek Hańderek (Institute of National Remembrance): The role of Polish intelligence in Soviet intelligence assessment of the situation in People's China during the Cultural Revolution.

14.15-14.30 Catalin Costea (University of Bucharest): The Soviet Union military intelligence (GRU) activities and its role in the Romanian Revolution

15.00-16.00 End of the conference and the presentation of the next conference venue and idea

Pliki do pobrania

[Klauzula informacyjna \(pdf, 39.2 KB\)](#)

[Information clause \(pdf, 35.24 KB\)](#)

[Program \(pdf, 1.77 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konferencja naukowa